

BAB III

MÉTODE PANALUNGTIKAN

3.1. Métode Panalungtikan

Sangkan bisa ngahontal tujuan, dina unggal kagiatan panalungtikan diperlukeun métode panalungtikan. Métode panalungtikan baris méré pituduh kumaha hiji panalungtikan dilaksanakeun, alat naon waé nu kudu digunakeun pikeun ngumpulkeun data, sarta sakumaha lobana data anu diperlukeun.

Dumasar kana keterangan di luhur, dina ieu panalungtikan digunakeun métode struktural jeung semiotik. Métode struktural digunakeun pikeun ngarakrak atawa nganalisis unsur-unsur (métode jeung hakékat) puisi, sedengkeun métode semiotik digunakeun pikeun nyusud (nyungsi) harti jeung ma'na tanda-tanda nu kakandung dina karya sastra kaasup di jerona prosa, puisi, jeung drama (Koswara, 2004: 124).

Dina prakna, ngagunakeun métode struktural-semiotik téh nya éta nganalisis struktur pisik sajak (pilihan kecap, pengimajian, kecap nyata, gaya basa, purwakanti, wirahma, jeung tipografi), jeung struktur batin sajak nu ngawengku téma, nada, rasa, jeung amanat, tur dipatalikeun ma'nana maké kajian semiotik (ikon, indéks jeung simbol).

3.2. Téhnik Panalungtikan

Pikeun ngadéskripsiéun sakabéh unsur struktur jeung unsur semiotik anu kapanggih dina kumpulan sajak *Lagu Hujan Silantang*, baris digunakeun téhnik ulikan pustaka jeung téhnik analisis.

Téhnik ulikan pustaka nya éta mangrupa kagiatan analisis hiji objék kalawan *sistematis* (Surakhmad, 1994: 133). Ieu téhnik digunakeun pikeun meunangkeun gambaran tatapakan téori struktural semiotik. Ari téhnik analisis dipaké pikeun nganalisis atawa nalungtik data anu geus dikumpulkeun kalawan sistematis nepi ka ngahasilkeun data anu *valid*.

Téhnik analisis data digunakeun pikeun analisis data nu mangrupa struktur pisik jeung struktur batin sajak nu dipatalikeun ma'nana maké kajian semiotik dina kumpulan sajak *Lagu Hujan Silantang*

3.3. Pamarekan Panalungtikan

Pamarekan nya éta salahiji tatapakan anu digunakeun dina prakna aprésiasi hiji karya sastra (Aminudin, 2002: 94) Dina panalungtikan sastra, aya opat pamarekan nu diébréhkeun ku Abrams (dina Teeuw, 2003: 40), nya éta pamarekan *mimetik, pragmati, ekspresif, jeung objektif*.

Dumasar kana éta opat pamarekan, dina ieu panalungtikan baris digunakeun pamarekan *objektif*, nya éta pamarekan anu museur atawa nyawang karya sastra minangka hiji hal anu mandiri, otonom, bébas dina dunya pangarang, nu maca, jeung dunya sabudeureuna (Pradopo, 2001: 94).

3.4. Populasi jeung Sampel

3.4.1 Populasi

Populasi nya éta “*jumlah keseluruhan unit yang akan diselidiki karakteristik atau ciri-cirinya*” (Jojosuroto jeung Sumaryati, 2004: 93). Sedengkeun Semi (1990: 40) nétélakeun yén anu dimaksud populasi nya éta sajumlahing objek panalungtikan dina hiji kagiatan, boh mangrupa barang, manusa, jeung gejala-gejala nu bakal karandapan. Jumlah atawa lobana populasi kudu ditangtukeun heula, saenggeus kitu kakara nangtukeun sampel. Populasi anu jelas wates jeung cirina bisa ngagampangkeun dina nangtukeun sampel.

Anu baris dijadikeun populasi dina ieu panalungtikan nya éta sajak-sajak anu aya dina buku kumpulan sajak *Lagu Hujan Silantang* karangan Étti R.S. Dina ieu buku dimuat 60 sajak.

Dina hiji panalungtikan henteu salawasna nalungtik sakabéh data nu aya dina populasi. Ku cara nalungtik sabagian unit-unit tina populasi, dipiharep hasil tina panalungtikan bisa ngagambarkeun sipat populasi anu ditalungtik. Pikeun nohonan tujuan éta, diperlukeun sampel (Jojosuroto jeung Sumaryati, 2004: 94).

3.4.2 Sampel

Sampel nya éta bagian tina populasi sarta dipiharep bisa ngawakilan populasi. Tujuan ayana sampel nya éta pikeun meunangkeun keterangan ngeunaan *objek* ku jalan nalungtik sabagian tina populasi. Sampel panalungtikan mangrupa bagian tina unit-unit nu aya dina populasi, anu ciri-ciri jeung *karakteristikna* bener-bener ditaliti.

Dina ieu panalungtikan digunakeun sampel *purposif*. Sampel *purposif* nya éta:

“sampel yang ditetapkan dengan jalan mengambil secara sengaja anggota populasi yang mempunyai ciri spesifik yang dimilikinya dengan menyesuaikannya dengan tujuan yang hendak dicapai” (Semi, 1990: 42).

Sampel *purposif* mangrupa bagian tina téhnik *sampling nonrandom*, hartina dina téhnik ieu henteu sakabéh anggota populasi ngabogaan kasemptetan anu sarua pikeun jadi anggota sampel.

Dina hiji panalungtikan, kualitas henteu ditangtukeun ku lobana sampel. Anu paling penting nya éta tepi kamana sampel-sampel anu dicokot tina populasi éta bisa dipercaya atawa bisa diajén sacara *representatif*. Nurutkeun Jojosuroto jeung Sumaryati (2004: 94), sababaraha panalungtik nétélakeun yén lobana sampel teu meunang kurang ti 10 persén, aya ogé nu nétélakeun yén lobana sampel *minimum 5* persén tina jumlah unit-unit nu aya dina populasi.

Kumpulan sajak *Lagu Hujan Silantang* karangan Étti R.S. mangrupa kumpulan sajak nu di jerona ngandung téma-téma anu *heterogen*. Réa sajak dina *Lagu Hujan Silantang* nu nuduhkeun katabah panyajak dina neuleuman kersaning Pangéran (téma kaagamaan) bari inget kana pangbalikan, aya deui sajak nu ngandung téma *patriotisme* (kacinta pangarang ka lemah caina), téma kamanusaan, jeung kaadilan sosial.

Pikeun meunangkeun data anu bener-bener *representatif* digunakeun sampel *purposif*, nya éta data anu dicokot tina populasi dipiharep bisa ngawakilan téma-téma nu aya dina kumpulan sajak éta. Tina 60 judul sajak dina kumpulan sajak *Lagu Hujan*

Silantang, aya 12 judul sajak (20 persén tina jumlah populasi) anu dijadikeun sampel. Sampel nu dianalisis dina ieu panalungtikan, nya éta: (1)"Lagu Hujan Silantang", (2)"Hiliwir Angin Bulan Méi", (3)"Sinom Karumaosan, (4)"Kado Keur Lemah Cai", (4)"Prabu Kéan Santang", (5)"Sunda Sampeureun Jaga", (6)"Surat Sungkawa keur Presidén Amérika, (7)"Nu Balik Ngungsi", (8)"Di Mumunggang Cikeruh", (9)"Surat ti Paléstina", (10)"Surat Tepung Taun ti Marsinah", (11)"Prabu Kéan Santang", jeung (12)"Réformasi".

3.5. Sumber Data

Luyu jeung rumusan sarta watesan masalah di luhur, ieu panalungtikan museur kana analisis unsur semiotik. Ku kituna nu jadi data primér dina ieu panalungtikan nya éta sakabéh data anu ngandung unsur struktur pisik sajak (pilihan kecap, pengimajian, kecap nyata, gaya basa, purwakanti, wirahma, jeung tipografi), jeung struktur batin sajak nu ngawengku téma, nada, rasa jeung amanat, sarta unsur semiotik (ikon, indeks, jeung simbol) nu aya dina kumpulan sajak *Lagu Hujan Silantang*.

3.6. Téhnik Ngolah Data

Téhnik ngolah data anu dilakukeun dina ieu panalungtikan nya éta téhnik analisis. Ku ieu téhnik dipiharep analisis unsur struktur pisik jeung batin sajak anu dipatalikeun jeung kajian semiotik dina kumpulan sajak *Lagu Hujan Silantang* bisa didéskripsiéun kalawan gemet dumasar kana prosédur di handap.

- a. Nyirian sakabéh struktur pisik (pilihan kecap, pengimajian, kecap nyata, gaya basa, purwakanti, wirahma, jeung tipografi) sajak jeung struktur batin sajak (téma, nada, rasa jeung amanat) dina kumpulan sajak *Lagu Hujan Silantang*.
- b. Nyindekkeun sakaligus mindahkeun sakabéh unsur kana wangun tabél.
- c. Unggal data semiotik anu kapanggih dina kumpulan sajak *Lagu Hujan Silantang* dibéré kode anu tangtu.

Contona : Bari nyuuuh kana sampéan Salira (003/41/I)

001 : Nomer urut

41 : Kaca

I : Padalisan

- d. Ngainterprétasikeun sakabéh data semiotik anu kapanggih dina kumpulan sajak *Lagu Hujan Silantang*
- e. Ngarékapitulasi data semiotik anu kapanggih dina kumpulan sajak *Lagu Hujan Silantang* dumasar kana kelompokna dina wangun tabél.

3.1 TABEL
KARTU DATA

No	Kode	Objek Analisis	Unsur Semiotik
1	2	3	4

3.2 TABÉL
ANALISIS UNSUR SEMIOTIK

No	Kode	Objek Analisis	Interpretasi
1	2	3	4

